

Brüsszel, 2025. november 7.
(OR. en)

Intézményközi referenciaszámok:

2025/0172 (COD)

2025/0176 (COD)

2025/0177 (COD)

10604/1/25

REV 1

SIMPL 60
ANTICI 68
INDEF 64
MAP 24
CSC 317
ENV 574
COMPET 589
ENT 108
MI 439
CHIMIE 57
CODEC 869
EDA

FEDŐLAP

Biz. dok. sz.: COM(2025) 820 final/2

Tárgy: A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A
TANÁCSNAK
A védelmi készségről szóló omnibusz csomag

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a következő dokumentumot: COM(2025) 820 final/2.

Melléklet: COM(2025) 820 final/2

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Strasbourg, 2025.6.17.
COM(2025) 820 final/2

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A
TANÁCSNAK**

A védelmi készütségről szóló omnibusz csomag

{SWD(2025) 820 final}

A védelmi készségről szóló omnibusz csomag

Európának súlyos és egyre fokozódó fenyegetéssel kell szembenéznie. A béke Európában való biztosításának egyetlen módja az, ha készen állunk azok elrettentésére, akik ártani akarnak nekünk. Európában ismét felütötte a fejét egy nagy intenzitású fegyveres konfliktus, és a második világháború, valamint a hidegháború után kialakult nemzetközi rend megkérdőjeleződött. Amint azt „Az európai védelemről – Készenlét 2030” című fehér könyv ⁽¹⁾ (a továbbiakban: fehér könyv) megjegyzi, „a mostani évtized második felében és az azt követő időszakban egy új nemzetközi rend fog kialakulni”. Ha nem mi alakítjuk – régióinkban és a távolabbi térségekben – ezt a rendet, akkor passzív elszennvedői leszünk a korunkat jellemző államközi versengés nyomán létrejövő állapotoknak, az ebből eredő valamennyi negatív következménnyel együtt, beleértve a teljes körű háború valós perspektíváját.”

A mai gyorsan változó világban a biztonsági környezetünk is megváltozott. A bennünket érő fenyegetések súlyosabbak és globálisabbak: a hatalmas szervezett bűnözői hálózatoktól és a terrorizmustól kezdve a dezinformációval, félelemkeltéssel és a kritikus infrastruktúránkat érintő szabotázzsal megtámogatott hibrid fenyegetésekig, amelyet gyakran ellenséges külföldi állami szereplők hajtanak végre. Ezek a szereplők közvetlenül fenyegetik életmódunkat és azt a képességünket, hogy demokratikus folyamatok keretében magunk döntsünk a saját jövőnkéről. Bár az Unió nem áll háborúban, a határain dúló intenzív konfliktus és Oroszország agresszív fellépése eredményeként Európa egy korántsem békés helyzettel néz szembe, és biztonságunkat, valamint egy kényszerből és agressziótól mentes jövő építésének célját nem szabad magától értetődőnek venni. Láthattuk, hogyan használja Oroszország fegyverként a gázexportot, ami ellátási bizonytalanságokhoz és hirtelen megugró árakhoz vezetett, és hogyan veszi célba szándékosan az ukrajnai energiainfrastruktúrát. Biztonságunk mind a polgárok, mind pedig a katonaság felkészültségén múlik ⁽²⁾.

Több uniós hírszerző szolgálat fenyegetésvértékelése szerint Oroszország katonai felszerelések gyártására irányuló képessége óriási mértékben megnőtt, és az ország a jövőben rendelkezni fog olyan katonai képességekkel, amelyek a következő három-öt évben próbára tudják tenni a nyugati országok egységét, valamint az Észak-atlanti Szerződés 5. cikkének és az Európai Unió működéséről szóló szerződés 222. cikkének hatékonyságát. Ez szükségessé teszi a védelmi készenléti szemléletmódra való áttérést, valamint a védelmi készenlét és az elrettentés 2030-ig történő visszaállítására irányuló erőfeszítések azonnali fokozását. Ebben az összefüggésben védelmi készség alatt a tagállami és az uniós védelmi ipar azon képességét kell érteni, hogy előre jelezze és megelőzze a védelemmel kapcsolatos válságokat, valamint reagáljon azokra. A védelmi készség az ahhoz szükséges védelmi ipari képesség rendelkezésre állásán múlik, hogy ki lehessen építeni és fenn lehessen tartani a válságokra való hatékony és agilis reagáláshoz és a tagállamok kapcsolódó fellépéséhez, valamint a potenciális fenyegetések hiteles felkészültség révén történő elhárításához szükséges erőforrásokat, képességeket és infrastruktúrát.

Először is az európai védelem újjáépítéséhez hosszabb időszakon keresztül hatalmas beruházásokra van szükség, az Unió és a tagállamok közötti szolidaritás és együttműködés

⁽¹⁾ Fehér könyv az európai védelem jövőjéről (2030): JOIN/2025/120 final, 2025.3.19.

⁽²⁾ A felkészültségi unióra vonatkozó stratégia célja az EU rezilienciájának növelése azáltal, hogy felvértezi azt az ahhoz szükséges képességekkel, hogy előre tudjon látni és kezelni tudjon minden fenyegetést és veszélyt. Az európai felkészültségi unióra vonatkozó stratégia: JOIN/2025/130 final, 2025.3.26.

szellemében, valamint a NATO-n belüli és a hasonló gondolkodású harmadik országokkal kötött stratégiai szövetségek részeként. Elengedhetetlen a munka felgyorsítása minden területen az európai védelmi készség mielőbbi fokozására, annak érdekében, hogy Európa legkésőbb 2030-ra erős és megfelelő európai védelmi pozícióval rendelkezzen.

A valóban független Európa felépítéséhez elengedhetetlen a *Pax Europaea új, 21. századi formájának* kidolgozása, amelyet maga Európa alakít és irányít. Éppen ezért az Unió egy példa nélküli intézkedés keretében lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy a ReArm Europe terv/Készenlét 2030 keretében akár 800 milliárd eurót is összegyűjtsenek a következő négy évben a béke megóvására fordítandó további védelmi kiadásaira. A tagállamok több mint fele kérte a Stabilitási és Növekedési Paktum keretében a nemzeti mentesítési záradék aktiválását, kihasználva a rugalmasságot a védelmi kiadásaik jelentős növelése érdekében. Az Európai Tanács azon felhívását követően, hogy az Európai Bizottság gyorsítsa fel a munkát minden területen Európa védelmi felkészültségének a következő öt évben történő határozott fokozása érdekében⁽³⁾, a jelen védelmi felkészültségi omnibusz csomag támogatni fogja a tagállamok erőfeszítéseit a védelmi ipari bázisának, valamint az EU általános védelmi felkészültségének és agilitásának 2030-ig történő megerősítése érdekében azáltal, hogy megteremti a védelmi képességekbe történő beruházások előrehozásához szükséges feltételeket, biztosítja a szükséges kiszámíthatóságot az ipar számára és csökkenti a bürokráciát.

A szükséges erőfeszítések nagyságrendjének meghatározásakor figyelembe kell venni a védelembe az elmúlt évtizedekben tapasztalt jelentős és krónikus alulfinanszírozottságot, valamint a tagállamokban a védelmi beruházásokat érintő, kumulált lemaradást. A nehéztüzérségi löszerek példája jól szemlélteti az évtizedekig tartó alulfinanszírozottságából eredő problémákat. Következésképpen a tagállamok kritikus hiányokkal szembesülnének egy nagy intenzitású konfliktus esetén. Ráadásul a már amúgy is korlátozott készletek tovább csökkentek az Ukrajnának nyújtott katonai támogatás miatt. Az alacsony kereslet miatt az európai védelmi technológiai és ipari bázis termelési kapacitásai az elmúlt évtizedekben számottevően csökkentek, ami hatalmas mértékben korlátozza a tagállamok azon képességét, hogy gyorsan feltöltsék készleteiket, és helyreállítsák hiteles és megbízható védelmi pozíciójukat.

A védelmi felszerelések valóban működő, uniós szintű piaca, amely az innovációt és a versenyképességet helyezi Európa megújulásának középpontjába, a leghatékonyabb módja annak, hogy a tagállamok feltöltsék fegyverarzenáljukat és felkészüljenek a konfliktusokra. Ennek az oka, hogy három fő előnyt kínál. Először is, lehetővé teszi a tagállamok számára a méretgazdaságosság kiaknázását, amelynek köszönhetően ki tudják használni a szélesebb és stabilabb védelmi piac előnyeit. Másodszor, az összes uniós beszállítóhoz való hozzáférés megkönnyítésével csökkenti azok függőségét a harmadik országbeli beszállítóktól, ami jelentős előnyt jelent a mai geopolitikai környezetben, és biztosítja az Unió stratégiai függetlenségének hosszú távú fenntarthatóságát. Harmadszor, támogatja az európai védelmi technológiai és ipari bázis versenyképességét annak biztosításával, hogy a védelmi kiadások hozzájáruljanak a teljes iparág növekedéséhez és fejlődéséhez Európa-szerte.

Az Unió jelenlegi, békeidőben elfogadott szabályozási környezete nem teljesen igazodik ahhoz a célkitűzéshez, hogy fejlesszék a szükséges képességeket és katonai felkészültséget egy esetleges fegyveres agresszió hiteles elrettentése, valamint a fent említett szükséges nagyberuházások hatékony és gyors megvalósításának elősegítése érdekében. Számos nem

⁽³⁾ Európai Tanács, Következtetések, 2025. március 20.

kifejezetten védelmi vonatkozású uniós jogszabály nem segíti elő az európai védelmi technológiai és ipari bázis olyan védelmi képességekbe eszközölt hosszú távú beruházásait, amelyek a fenyegetések elhárításához, valamint az Unió és polgárai biztonságának garantálásához szükségesek. Az európai védelmi technológiai és ipari bázis egy rendkívül specifikus ágazat, amelynek elsődleges célja nem tisztán gazdasági jellegű. A tagállamok katonai erőinek igényeire összpontosít, kellő időben, a szükséges mennyiségben és versenyképes áron biztosítva a szükséges szintű műszaki teljesítményt. Az Unió szabályozási keretének alkalmasnak kell lennie a védelmi készülségi célkitűzés elérésére, lehetővé téve a tagállamok számára, hogy gyorsított és agilis ütemben fektessenek be, építkezzenek, folytassanak kutatásokat, szállítsanak kiváló minőségű termékeket és szolgáltatásokat, engedélyezzenek projekteket és folytassanak le beszerzéseket, miközben lépést tartanak azokkal a magas kutatási, környezetvédelmi és társadalmi normákkal, amelyek az Európai Uniót világelsővé teszik ezeken a területeken. Az európai védelmi ipari termelés felpörgetésének felgyorsításához, hogy az gyorsan elérje a nagy intenzitású konfliktusokra való felkészüléshez és ezáltal annak elhárításához szükséges termelési kapacitás szintjét, jelentős egyszerűsítésre, valamint az ágazatokon átívelő szabályozási és adminisztratív terhek megszüntetésére van szükség.

Továbbá ez a hatalmas erőfeszítés lehetőséget kínál a tagállamok katonai erőinek modernizálására és az európai védelmi technológiai és ipari bázis beruházásainak fokozására. Figyelembe kell venni a katonai technológia fejlődésének felgyorsult ütemét és a gyors elavulás kockázatát, amint azt az Ukrajnában dúló, intenzív orosz agresszió és a forradalmi technológiák honvédelmi ellátási láncokba való behatolása is mutatják. Az időtálló védelmi beruházások és az európai védelmi technológiai és ipari bázis innovatív potenciáljának felszabadítása érdekében fontos az innovációs ciklusok felpörgetése, nevezetesen az Európai Védelmi Alap keretében folytatott, együttműködésen alapuló kutatás-fejlesztési eljárások ⁽⁴⁾ további egyszerűsítésével és felgyorsításával. Továbbá az induló innovatív vállalkozások és a növekvő vállalkozások támogatása kulcsfontosságú az innováció és a versenyképesség előmozdítása érdekében az EU-ban, nevezetesen az Európai Innovációs Tanács (EIC) Akcelerátor programjának, a Stratégiai Technológiák Európai Platformjának (STEP) és az innovatív vállalkozások növekedését segítő Scaleup Európa Alapnak a kettős felhasználású és védelmi technológiák előtti megnyitásával.

Az európai védelmi technológiai és ipari bázis megerősítése során jobban tükröződnie kell a kulcsfontosságú technológiák és anyagok kettős felhasználású jellegének. A digitális technológia, a fejlett elektronika, a konnektivitás, illetve a vegyi anyagok mind kritikus fontosságú elemek az Unió versenyképességi programjában, valamint védelmi rezilienciája szempontjából. A felkészülségi unióra vonatkozó stratégia hangsúlyozza, hogy az EU-nak a kettős felhasználással kapcsolatos szempontokat integrálnia kell minden infrastrukturális beruházásába és képességtervezésébe, például a katonai mobilitásba, a tömeges evakuálásokba, a biztonságos kommunikációba és összekapcsoltságba, a tengeri biztonságba, a kiberképességekbe, valamint az üreszközökbe és -szolgáltatásokba. A polgári és védelmi innováció közötti szinergiák ösztönzése, valamint a kritikus érték- és ellátási láncok fejlesztésének biztosítása érdekében az e kezdeményezés keretében elfogadott egyszerűsítési intézkedések adott esetben a kettős felhasználású technológiákra és anyagokra is vonatkozni fognak.

⁽⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/697 rendelete (2021. április 29.) az Európai Védelmi Alap létrehozásáról és az (EU) 2018/1092 rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 170., 2021.5.12., 149. o.).

Ebben a közleményben a Bizottság a széles körű nyilvános konzultációk tapasztalatai és eredményei alapján a kifejezetten a védelemre vonatkozó jogszabályokban és programokban, valamint a nem védelmi vonatkozású jogszabályokban végrehajtandó egyszerűsítésekre vonatkozó ambiciózus javaslatokat terjeszt elő, a szabályozási akadályok felszámolása és az EU védelmi felkészültségének és ipari bővülésének elősegítése érdekében. Ez a közlemény az uniós jogszabályokban rendelkezésre álló eltérések egyértelműbb értelmezését is javasolja, amelyeket a tagállamok esetleg nem használtak ki teljes mértékben.

1. Az EU védelmi jogszabályai és védelmi ipari programjai

Közbeszerzés a védelem terén

A honvédelmi és érzékeny biztonsági beszerzésekről szóló irányelv⁽⁵⁾ célja, hogy biztosítsa a honvédelmi termékek uniós szintű piacának működéséhez szükséges feltételeket. Az érdekelt felek azonban gyakran túlságosan bonyolultnak és terhesnek tartják az irányelv szerinti eljárásokat, amelyek aránytalanul nagy erőforrásokat igényelnek a tagállamoktól. Ezért egyszerűsíteni kell az irányelv rendelkezéseit, miközben biztosítani kell céljainak elérését, nevezetesen a honvédelmi beszerzések esetében egyszerűbb és hatékonyabb folyamatok lehetővé tételével. Ez lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy a legfontosabb szerződésekre összpontosítsanak, hatékonyabban osszák el az erőforrásokat, valamint enyhítsék az iparág adminisztratív terheit.

Bár az irányelv teljes körű felülvizsgálata 2026-ra van ütemezve, a közbeszerzési szabályokat már most egyszerűsíteni kell, hogy kezelni lehessen Európa védelmi rendszerének újjáépítésének sürgető és szükségességét és prioritását, nagyobb rugalmasságot lehessen biztosítani a több tagállam által végrehajtott közös beszerzésekhez, és fel lehessen lendíteni a 2030-ra elérendő védelmi készség eléréséhez szükséges innovatív megoldások beszerzését. A közbeszerzési szerződések elérhetősége és a kereslet hosszú távú kiszámíthatósága a legfontosabb tényezők az iparág számára a termelési kapacitásai bővítése és a védelmi készségi célok elérése érdekében. Ezért a Bizottság azt javasolja, hogy az irányelv alkalmazhatósági küszöbértékét emeljék 900 000 EUR-ra az árubeszerzésre és szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződések esetében. Ez jelentős számú olyan kisebb szerződést mentesít az irányelv hatálya alól, amelyeknek jelentéktelen hatásuk van a belső piacra, miközben a csökkenő adminisztratív és gazdasági terhek miatt gazdasági hatékonyságnövekedést eredményez a tagállamok és a kérelmezők számára.

Az, hogy a tagállamok védelmi kiadásaiából keveset és széttagoltan fordítanak innovációra, kedvezőtlenül befolyásolja a kialakulóban lévő forradalmi technológiákat, amelyek létfontosságúak a jövőbeli védelmi képességek szempontjából. Az innovatív megoldások beszerzésének elősegítése hozzájárul a honvédelemnek a forradalmi innováció révén történő átalakításához, mivel az új technológiák számos területen alapvetően megváltoztatják a hadviselés jellegét (pl. mesterséges intelligencia, felhőalapú és kvantum-számítástechnika, fejlett és biztonságos összekapcsolhatóság, autonóm rendszerek). A tagállamok által megrendelt, párhuzamos és versenyképes kutatási projektekből származó, innovatív termékek és szolgáltatások közvetlen beszerzésének új

⁽⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2009/81/EK irányelve (2009. július 13.) a honvédelem és biztonság területén egyes építési beruházásra, árubeszerzésre és szolgáltatásnyújtásra irányuló, ajánlatkérő szervek vagy ajánlatkérők által odaítélt szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról, valamint a 2004/17/EK és 2004/18/EK irányelv módosításáról (HL L 216., 2009.8.20., 76. o.).

lehetősége az olyan legúttörőbb kutatási és fejlesztési projektek számára alkalmas, amelyek esetében a várt eredmények meghatározása nem lehetséges a kutatás és fejlesztés beszerzésének kezdetekor. Az innovatív beszerzésekre és az együttműködésen alapuló projektekre vonatkozó, azok gyorsabb lebonyolítását célzó feltételekkel együtt – beleértve az egyszerűsített innovációs partnerségi eljárás bevezetését és az EDF keretében finanszírozott projektek eredményeinek beszerzésére vonatkozó pontosításokat – ez támogatni fogja a kutatásról a beszerzésre való zökkenőmentes átmenetet, lehetővé téve a tagállamok számára, hogy gyorsan kiaknázzák az e projektek során kifejlesztett innovatív megoldásokat.

Az a kihívást jelentő tempó, amellyel a tagállamoknak jelenleg fel kell tölteniük fegyverezési igényüket, szükségessé teszi a már rendelkezésre álló honvédelmi termékek igénybevételét is. Annak érdekében, hogy a tagállamok gyorsan beszerezhessenek azonos, könnyen elérhető felszereléseket, a felhívás nélküli tárgyalásos eljárást ideiglenesen ki kell terjeszteni a közös közbeszerzésre és a karbantartásra is. Ez lehetővé tenné a tagállamok számára, hogy egyesítsék erőforrásaikat, és kihasználják a méretgazdaságosság nyújtotta előnyöket a felszerelések és képességek gyors beszerzése terén. Kiegészíti a válsághelyzet miatti sürgősség esetére az irányelvbe ágyazott, meglévő rugalmasságot, amely magában foglalja a jövőben várható kárt okozó eseményeket is ⁽⁶⁾, beleértve az EU határain zajló nagy intenzitású konfliktusokat, valamint az Unió és tagállamainak biztonságát fenyegető hiteles fenyegetéseket.

Az európai védelmi ipari programról (EDIP) szóló rendelet ⁽⁷⁾ által javasoltak szerint akár 10 évre meghosszabbított időtartamú és más tagállamok előtt is megnyíló keretmegállapodások által biztosított további rugalmasság segíteni fogja a tagállamokat abban, hogy gyorsabban, alacsonyabb költségek mellett és fokozott interoperabilitással teljesítsék a képességekkel kapcsolatos céljaikat. A Bizottság felszólítja a tagállamokat, hogy sürgősen vizsgálják felül nemzeti közbeszerzési szabályaikat, és szüntessék meg a közbeszerzési eljárások résztvevőire nehezedő további terheket (az ún. „*eltűlt az idő*”). A tagállamok statisztikai jelentéstételi kötelezettségeinek eltörlése csökkenti a bürokráciát, míg az energiahatékonysági irányelv ⁽⁸⁾ védelmi ágazatra való alkalmazását az irányelv 2026-os értékelése során fogják tisztázni.

A védelmi termékek EU-n belüli transzferei

A védelmi vonatkozású termékek Unión belüli gyors transzferje elengedhetetlen az Unió teljes ipari és technológiai kapacitásának mozgósításához, valamint a szinergiák, a méretgazdaságosság és az innováció eléréséhez, és az ellátásbiztonság garantálásához. A nyilvános konzultációban részt vevő érdekelt felek rámutattak a tagállami ellenőrzési rendszerek harmonizációjának hiányára, az általános transzferengedélyek (amelyek az

⁽⁶⁾ A „válság” 2009/81/EK irányelv 1. cikkének (10) bekezdésében szereplő fogalom meghatározása magában foglalja azokat a forgatókönyveket is, amelyekben „közéleg az ilyen kárt okozó esemény bekövetkezte”.

⁽⁷⁾ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete az európai védelmi ipari program és a védelmi termékek időben történő rendelkezésre állását és szállítását biztosító intézkedési keret (EDIP) létrehozásáról (2024.3.5., COM(2024) 150 final).

⁽⁸⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/1791 irányelve (2023. szeptember 13.) az energiahatékonyságról és az (EU) 2023/955 rendelet módosításáról (átdolgozás) (HL L 231., 2023.9.20., 1. o.).

irányelvben előírt kulcsfontosságú egyszerűsítési eszközök⁽⁹⁾) elégtelen használatára, és kérték az EU-n belüli transzferek ellenőrzésével kapcsolatos, bonyolult eljárások és késedelmek megszüntetését. Rámutattak az EDF-projektek végrehajtása során a transzferek időben történő engedélyezésének hiányából, valamint az azon súlyos teherből adódó szűk keresztmetszetekre is, amelyet több nemzeti végfelhasználói tanúsítvány kezelése vagy az EU-n belüli transzferek korlátozásának egyéb formái jelentenek.

A Bizottság – a Szerződésekben meghatározott hatáskörök tiszteletben tartásával – szorosan együtt fog működni a tagállamokkal annak érdekében, hogy egyszerűsítse a védelmi termékek transzferét a tagállamok katonai erői felé, az ellátási láncokon belüli transzfereket, az uniós finanszírozású projekteken belüli transzfereket, valamint a végfelhasználói tanúsítványok kezelését. A javasolt változtatások jelentősen csökkenteni fogják a projektek végrehajtásában tapasztalható késedelmeket, és enyhítik az EDF-projektek résztvevőire háruló bürokratikus terheket. A tagállamok a transzferek további kategóriáit is mentesíthetik az előzetes engedélyezési kötelezettség alól, és a Bizottság arra ösztönzi őket, hogy szélesebb körben használják az általános transzferengedélyeket, valamint terjesszék ki és harmonizálják azok hatályát. Az, hogy az általános transzferengedélyek nyújtotta előnyöket kiterjesztik a tanúsított vállalatok általi transzferekre, ösztönözni fogja a vállalatokat a tanúsításra és az EU-n belüli transzferek ellenőrzésére szolgáló szigorú megfelelési programok megvalósítására, miközben jelentősen csökkenti adminisztratív terheiket. Az ellátási láncokon belüli, határokon átnyúló tranzakciók megkönnyítése és a termelés felpörgetésének felgyorsítása érdekében, a védelmi vonatkozású termékek EU-n belüli transzferéről szóló irányelvvel⁽¹⁰⁾ összhangban, a Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy tartózkodjanak az EU-n belüli transzferekre vonatkozó korlátozásoktól azon alkatrészek esetében, amelyeket egy másik tagállamban építenek be a végtermékbe, és amelyeket nem lehet külön újraexportálni, legalább a néhány tagállam által már alkalmazott *de minimis* elv végrehajtásával. Végül a Bizottság javaslatot tesz az immateriális technológiaátadásokra vonatkozó jelentéstételi kötelezettségek egyszerűsítésére.

Európai Védelmi Alap (EDF)

Az Európai Védelmi Alap az egyetlen uniós eszköz, amely támogatja az együttműködésen alapuló, védelmi célú kutatást és fejlesztést. Az Alap Bizottság által lefolytatott időközi értékelése és az érdekelt felekkel folytatott széleskörű konzultációk megerősítették annak általános hatékonyságát és relevanciáját, miközben kiemelték az eljárások további egyszerűsítésének és az adminisztratív terhek enyhítésének szükségességét. A Bizottság ezért további rugalmasságot javasol az EDF végrehajtásában.

A Bizottság javasolja a pályázatok értékelésére vonatkozó odaítélési kritériumok pontosítását és egyszerűsítését, és bevezeti annak lehetőségét, hogy a pályázati felhívások célkitűzései alapján csak a legrelevánsabb odaítélési kritériumokat válasszák ki, ezáltal

⁽⁹⁾ Az általános transzferengedélyek lehetővé teszik, hogy az előzetes ellenőrzéseket (vagyis az átadást megelőző ellenőrzéseket) felváltsák az utólagos ellenőrzések (vagyis az átadást követő ellenőrzések). Ez a módosítás jellemzően lehetővé teszi a transzfer egy-három napon belüli végrehajtását. Ezzel szemben a becslések szerint az ellenőrző hatóságoknak átlagosan 6-7 hétre van szüksége egy egyszerű egyedi transzferengedély előzetes feldolgozásához, az engedélyezési folyamatok pedig gyakran ennél lényegesen hosszabb időt vesznek igénybe.

⁽¹⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2009/43/EK irányelve (2009. május 6.) a védelmi vonatkozású termékek Közösségen belüli transzferére vonatkozó feltételek egyszerűsítéséről, 4. cikk (8) bekezdés (HL L 146., 2009.6.10., 1. o.).

gyorsabbá, rugalmasabbá és kevésbé megterhelővé téve az értékelési folyamatot. Az EDF éves vagy többéves munkaprogramokon keresztüli végrehajtásának lehetősége, a szerződések közvetlen odaítélésére vonatkozó szabályok pontosításával, valamint a közvetett irányítás szélesebb körű lehetőségeivel együtt nagyobb rugalmasságot és kiszámíthatóságot biztosít az EDF-projektek tervezésében és végrehajtásában, agilis irányítási folyamattal és csökkentett adminisztratív terhekkel. A Stratégiai Technológiák Európai Platformja (STEP) keretében a védelmi technológiákba történő beruházások negyedik területére vonatkozó javaslaton ⁽¹¹⁾ túlmenően a Bizottság egyszerűsítést javasol a kereskedelmi hasznosítást megelőző beszerzés és a társfinanszírozó tagállamoknak a fejlesztési projektek eredményeihez való hozzáférési jogai terén, azzal a céllal, hogy az ebből eredő EDF-projektek a lehető leggyorsabban beinduljanak, ezáltal fellendítve az innovációt és a forradalmi technológiákat a honvédelem területén.

Végül a Bizottság további intézkedéseket fog bevezetni a javaslatok értékelésének felgyorsítása, valamint a támogatási megállapodások aláírásához és a kifizetésekhez szükséges idő csökkentése érdekében, például nagyobb mértékű (30 % feletti) alvállalkozásba adást, a kedvezményezettek tulajdoni/ellenőrzési viszonyaira vonatkozó értékelések érvényességének 18-ról legalább 36 hónapra történő meghosszabbítását, valamint egy szabványos, a további transzfert tiltó záradék bevezetését. Az érdekelt felek azon kéréseire reagálva, hogy hozzanak létre egy egyszerű és biztonságos rendszert a bizalmas és érzékeny információk cseréjére, a Bizottság, a tagállamok és az iparág körében fokozatosan bevezetik a SUE (*Secret de l'Union Européenne*) elnevezésű rendszert azzal a céllal, hogy 2026 elejére, miután a tagállamok befejezték a szükséges akkreditációs és elfogadási folyamatokat, minden tagállamot ellássanak ezzel a rendszerrel, miközben vizsgálják egy Minősített felhő létrehozását a RESTREINT UE/EU RESTRICTED szintig akkreditált információk cseréjére a védelemmel kapcsolatos, minősített projektek végrehajtása során. Az ezen omnibusz csomag által bevezetett egyszerűsítések visszamenőlegesen alkalmazhatók a már folyamatban lévő EDF-projektekre.

Összhangban a fehér könyvvel, amely az Európai Védelmi Alap (EDF) fellépéseiben fokozottabb ukrán részvételt és intenzívebb EU-Ukrajna együttműködést szorgalmaz, az Ukrajnában végzett tesztelési tevékenységek költségeinek jogosultnak kell lenniük az EDF keretében történő finanszírozásra. Ez lehetővé tenné az európai védelmi technológiai és ipari bázis számára, hogy Ukrajna aktív háborús helyzetét tesztelés (gyors tesztelési képességek, 24 órás tesztelés és csatatéri tesztelés) céljából kihasználja, lehetővé téve a jelenlegi modern hadviselésből származó gyors visszajelzések beépítését a védelmi technológiák és termékek fejlesztésébe.

2. Az EU nem védelmi vonatkozású jogszabályai és programjai

A szűk keresztmetszetek kiküszöbölése és a lehetőségek teljes körű kihasználása a védelmi készség fokozása érdekében

A védelmi ipari beruházások és a védelmi készségi tevékenységek engedélyezési folyamatai gyakran túl hosszadalmasak és megterhelőek. Ezek felgyorsítása érdekében elengedhetetlen annak biztosítása, hogy a környezeti hatásvizsgálatok folyamatai és a

⁽¹¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/795 rendelete (2024. február 29.) a Stratégiai Technológiák Európai Platformjának (STEP) létrehozásáról és a 2003/87/EK irányelv, valamint az (EU) 2021/1058, az (EU) 2021/1056, az (EU) 2021/1057, az 1303/2013/EU, a 223/2014/EU, az (EU) 2021/1060, az (EU) 2021/523, az (EU) 2021/695, az (EU) 2021/697 és az (EU) 2021/241 rendelet módosításáról PE/11/2024/REV/1: (HL L, 2024/795, 2024.2.29.).

környezetvédelmi (pl. város-/területrendezéssel, környezeti hatásvizsgálatok, zajszennyezéssel, élőhely- és madárvédelemmel, víz- és hulladékgazdálkodással kapcsolatos) jogszabályok betartása elősegítse a védelmi készség elérését a jelenlegi helyzetben. Ezeknek a – békeidőben elfogadott – folyamatoknak most biztosítaniuk kell a sürgős védelmi készségi igényekhez igazított, gyorsított engedélyezési vagy jóváhagyási eljárásokat annak érdekében, hogy elősegítsék az olyan védelmi ipari beruházások és a védelmi készségi tevékenységek nagymértékű és gyors felfutását, amelyek fokozott agilitást igényelnek, és elengedhetetlenek a felmerülő biztonsági igények kezeléséhez.

Míg az engedélyezés a tagállamok felelősségi körébe tartozik, az uniós jog előír bizonyos szabályokat az engedélyezésekkel kapcsolatban, beleértve – de nem kizárólagosan – a környezeti hatásvizsgálatokat. Kulcsfontosságú a védelmi ipari beruházások és a védelmi készségi tevékenységek teljes engedélyezési folyamatának egyszerűsítése, leegyszerűsítése és felgyorsítása, miközben megfelelőbb időben biztosítják a környezet és az emberek védelmére vonatkozó normák betartását az egész Unióban. Ez gyorsított és prioritást élvező nemzeti engedélyezési eljárások létrehozásával érhető el, egyetlen kapcsolattartási pontot biztosítva az ipar számára, amelynek célja az adminisztratív terhek enyhítése és a védelmi készségi tevékenységek engedélyezési folyamatának felgyorsítása. A tagállamok kérésére a Bizottság készen áll arra, hogy tanácsot adjon és kapacitásépítési támogatást nyújtson a gyorsított engedélyezési rendszer létrehozásában.

Alapvető fontosságú a környezet és az emberi egészség magas szintű védelmének biztosítása az uniós környezetvédelmi jogszabályok alkalmazásával, miközben garantáljuk a 2030-ra kitűzött védelmi készségi célkitűzés elérését. Míg a legtöbb uniós környezetvédelmi jogszabály tartalmaz eltéréseket bizonyos közcélokra tekintettel, az eltérő tagállami értelmezések és végrehajtások bonyolultsághoz és bizonytalansághoz vezetnek a védelmi beruházásokra vonatkozóan alkalmazandó szabályok terén. A Bizottság ezúton tisztázza, hogy a tagállamok felhasználhatják a különféle uniós jogszabályokban⁽¹²⁾ szereplő, „*kiemelkedően fontos közérdek*”, „*közbiztonság*” vagy „*válság*” esetére előírt meglévő eltéréseket, a védelmi készséget is bevonva azok hatálya alá, beleértve az ipari és kormányzati védelmi beruházásokat, valamint a védelmi készségi tevékenységeket. Kompenzációs vagy mérséklő intézkedések alkalmazásakor ezeknek az intézkedéseknek biztosítaniuk kell a jogszabály céljainak teljesülését, és arányosnak kell lenniük a védelmi készségi szempontokkal, hogy a 2030-as védelmi készségi célkitűzés időben elérhető legyen. A környezeti hatásvizsgálatról szóló irányelv⁽¹³⁾ mentességet biztosít a védelmi célokból elengedhetetlen projekteknek, amely a védelmi felkészültségi projektek és tevékenységek esetében is felhasználható. Továbbá

⁽¹²⁾ Például a következő jogszabályok rendelkezései: az élőhelyvédelmi irányelv (A Tanács 92/43/EGK irányelve (1992. május 21.) a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről, HL L 206., 1992.7.22., 7. o.); a víz-keretirányelv (Az Európai Parlament és a Tanács 2000/60/EK irányelve (2000. október 23.) a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról, HL L 327., 2000.12.22., 1. o.), a madárvédelmi irányelv (Az Európai Parlament és a Tanács 2009/147/EK irányelve (2009. november 30.) a vadon élő madarak védelméről (kodifikált változat), HL L 20., 2010.1.26., 7. o.), valamint a hulladékszállításról szóló rendelet (Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1157 rendelete (2024. április 11.) a hulladékszállításról, az 1257/2013/EU és az (EU) 2020/1056 rendelet módosításáról, valamint az 1013/2006/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről, PE/84/2023/REV/1, HL L 2024/1157., 2024.4.30.).

⁽¹³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2011/92/EU irányelve (2011. december 13.) az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról (kodifikált változat), (HL L 26., 2012.1.28., 1. o.).

az elektromos és elektronikus berendezések hulladékairól szóló irányelv⁽¹⁴⁾ és a veszélyes anyagok korlátozásáról szóló irányelv⁽¹⁵⁾ tartalmaz egy katonai célú mentességet, amely kiterjed a védelmi készülség célkitűzésére is.

Az Unió vegyi anyagokra vonatkozó vívmányai kulcsfontosságúak voltak az emberi egészség és a környezet magas szintű védelmének fenntartásában, és elősegítették az anyagok belső piacon való szabad mozgását, miközben figyelembe vették a társadalmi-gazdasági előnyöket is. A magas szintű munkahelyi biztonság és a jó munkakörülmények fenntartása szintén kulcsfontosságú ahhoz, hogy a védelmi ágazat vonzó munkavállalási lehetőség legyen, miközben biztosítja a védelmi készülségi célok hatékony elérését.

A vegyi anyagokra vonatkozó uniós vívmányok jelenleg nem írják elő kifejezetten a védelmi iparra gyakorolt hatás korai értékelését olyan folyamatokban, amelyek vegyi anyagoknak a vegyi anyagok regisztrálásáról, értékeléséről, engedélyezéséről és korlátozásáról szóló rendelet (REACH-rendelet)⁽¹⁶⁾ értelmében történő betiltására vagy használatuk korlátozására irányulnak. A Bizottság megjegyzi, hogy a védelem érdekében nyújtott mentesség lehetőségét már a REACH-rendelet is biztosítja, de egyes tagállamokban ezt a védelem érdekében nyújtott mentességet korlátozó módon alkalmazták. Továbbá ezt a kivételt eseti alapon alkalmazzák, ami nincs összhangban a 2030-as védelmi készülségi célkitűzéssel és a védelmi vonatkozású termékek termelésének 2030-ig történő sürgős felfuttatására vonatkozó követelményekkel. A Bizottság ezért javasolja a REACH-rendelet szerinti nemzeti mentesség alkalmazási feltételeinek szélesebb körűvé tételét, és arra ösztönzi a tagállamokat, hogy teljes mértékben aknázzák ki a rendeletben rejlő lehetőségeket a védelmi szükségletek, többek között a védelmi készülségi tevékenységek érdekében. A REACH-rendelet előkészületben lévő bizottsági egyszerűsítése kifejezetten arra irányul, hogy a védelmi készülségi célkitűzést beépítse a rendeletbe, ezáltal biztosítva, hogy átfogóan értékelésnek vessék alá a védelmi kérdéseket, beleértve a védelmi ellátási láncokra gyakorolt közvetett hatásokat is. Ez lehetővé tenné, hogy a védelmi készülségi célkitűzést – beleértve a védelmi ellátási láncokra gyakorolt közvetett hatásokat is – korán és teljes körűen értékelni lehessen. Az Unió vegyi anyagokra vonatkozó vívmányainak egységessége érdekében a Bizottság hasonló mentességre tesz javaslatot az osztályozásról, címkézésről és csomagolásról szóló rendeletben⁽¹⁷⁾, valamint a biocid termékekről szóló rendeletben⁽¹⁸⁾. A Stockholmi Egyezményt végrehajtó, a környezetben tartósan megmaradó szerves

(14) Az Európai Parlament és a Tanács 2002/96/EK irányelve (2003. január 27.) az elektromos és elektronikus berendezések hulladékairól (HL L 37., 2003.2.13., 24. o.).

(15) Az Európai Parlament és a Tanács 2011/65/EU irányelve (2011. június 8.) egyes veszélyes anyagok elektromos és elektronikus berendezésekben való alkalmazásának korlátozásáról (HL L 37., 2003.2.13., 19. o.).

(16) Az Európai Parlament és a Tanács 1907/2006/EK rendelete (2006. december 18.) a vegyi anyagok regisztrálásáról, értékeléséről, engedélyezéséről és korlátozásáról (REACH), az Európai Vegyianyag-ügynökség létrehozásáról, az 1999/45/EK irányelv módosításáról, valamint a 793/93/EGK tanácsi rendelet, az 1488/94/EK bizottsági rendelet, a 76/769/EGK tanácsi irányelv, a 91/155/EGK, a 93/67/EGK, a 93/105/EK és a 2000/21/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 396., 2006.12.30.).

(17) Az Európai Parlament és a Tanács 1272/2008/EK rendelete (2008. december 16.) az anyagok és keverékek osztályozásáról, címkézéséről és csomagolásáról, a 67/548/EGK és az 1999/45/EK irányelv módosításáról és hatályon kívül helyezéséről, valamint az 1907/2006/EK rendelet módosításáról (HL L 353., 2008.12.31., 1. o.).

(18) A biocid termékek forgalmazásáról és felhasználásáról szóló, 2012. május 22-i 528/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 167., 2012.6.27., 1. o.).

szennyező anyagokról szóló rendelettel ⁽¹⁹⁾ kapcsolatban a Bizottság azt javasolja, hogy a védelmi készségi igényekkel az uniós előkészítő szakaszokban kell foglalkozni, mielőtt a tilalmakat vagy korlátozásokat nemzetközi szinten megállapítanák az Egyezményben, mivel ebben a szakaszban mérlegelhetők a lehetséges mentességek. Ezenkívül a tagállamok – nemzeti vagy uniós biztonsági érdekek alapján, bizonyos érzékeny információk védelme érdekében – igénybe vehetnek a jelentéstételi kötelezettségek alóli mentességet.

Az uniós védelmi ipari termelési kapacitás annak érdekében történő megerősítése részeként, hogy képesek legyünk létrehozni a jelenleg hiányzó kritikus képességeket, a védelmi iparnak és a katonai erőknél gyorsan, agilisan és költséghatékony módon kell védelmi felszereléseket, alkatrészeket és nyersanyagokat importálniuk az Unión kívülről. Ebből a célból a Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy teljes mértékben használják ki azt a lehetőséget, hogy felfüggeszthetik a katonai védelmi hatóságaik által vagy nevében harmadik országokból behozott egyes fegyverekre és katonai felszerelésekre kivetett behozatali vámokat ⁽²⁰⁾. Ezen túlmenően, a belföldi kapacitások – különösen a nyersanyagok terén – lehetőség szerinti további fejlesztése és növelése mellett, a nem uniós országokból importált egyes ipari nyersanyagokra, félkész termékekre, illetve alkatrészekre alkalmazandó vámoknak az autonóm vámtételek felfüggesztésével és az autonóm kontingensekkel kapcsolatos rendszer keretében történő elengedése ⁽²¹⁾ a védelmi ágazat versenyképességének javítására is felhasználható, ezáltal erősítve az Unió védelmi felkészültségét.

Az egyes technológiákban, például a mesterséges intelligenciában, a védelmi fölény tekintetében rejlő lehetőségek fontos mozgatórugót jelentenek, amelyet sürgősen meg kell erősíteni európai szinten. Az Európai Unió mesterséges intelligenciáról szóló jogszabálya ⁽²²⁾ ösztönzi a mesterséges intelligenciára alapuló rendszerek kockázatalapú megközelítést követő fejlesztését, a kockázatokkal arányos szabályok bevezetésével. Nem minden területen szabályozza a forgalomba hozatal előtti kutatást – ez vonatkozik a védelemre, illetve a mesterséges intelligencia kizárólag katonai, védelmi vagy nemzetbiztonsági célú fejlesztésére és felhasználására is. A Bizottság emlékeztet arra, hogy – a jogilag biztonságos fejlesztés és tesztelés lehetővé tétele érdekében – a tagállamok létrehozhatnak szabályozói tesztkörnyezeteket, amelyek támogathatják a katonai és védelmi célú, magas kockázatú mesterségesintelligencia-rendszerek rugalmas és gyors fejlesztését.

⁽¹⁹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1021 rendelete (2019. június 20.) a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagokról (átdolgozás) PE/61/2019/REV/1 (HL L 169., 2019.6.25., 45. o.).

⁽²⁰⁾ A Tanács (EU) 2021/2278 rendelete (2021. december 20.) egyes mezőgazdasági és ipari termékek tekintetében a 952/2013/EU rendelet 56. cikke (2) bekezdésének c) pontjában említett, a Közös Vámtarifa szerinti vámtételek felfüggesztéséről és az 1387/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 466., 2021.12.29., 1. o., módosítva).

⁽²¹⁾ A Bizottság közleménye az autonóm vámtételek felfüggesztéséről és az autonóm vámkontingensekről (HL C 363., 2011.12.13., 6. o.).

⁽²²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1689 rendelete (2024. június 13.) a mesterséges intelligenciára vonatkozó harmonizált szabályok megállapításáról, valamint a 300/2008/EK, a 167/2013/EU, a 168/2013/EU, az (EU) 2018/858, az (EU) 2018/1139 és az (EU) 2019/2144 rendelet, továbbá a 2014/90/EU, az (EU) 2016/797 és az (EU) 2020/1828 irányelv módosításáról (a mesterséges intelligenciáról szóló rendelet). PE/24/2024/REV/1 (HL L, 2024/1689, 2024.7.12.).

A honvédelmi ágazatba történő állami és magánberuházások elősegítése

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 346. cikkének sérelme nélkül a versenyjogi szabályok a honvédelemre is vonatkoznak, és hozzájárulnak a belső piac jobb működéséhez. Ugyanakkor ezek nem akadályozhatják az ágazat sürgős fellendítését, annak hozzájárulását a védelmi készség 2030-ig történő elérésének célkitűzéséhez, valamint a tagállamok azon képességét, hogy hatékonyan reagáljanak a romló geopolitikai környezet jelentette kihívásokra. A Bizottságnak a versenyjogi szabályok érvényesítése (fúziók, trösztellenes intézkedések és állami támogatások ellenőrzése) során kellően figyelembe kell vennie a védelmi ipar és a védelmi felszerelések európai piacának sajátosságait, valamint azok védelmi felkészültség célkitűzéséhez való hozzájárulását.

Az Európai Unió **összefonódás**-ellenőrzési rendszerének célja a jól működő piacok fenntartása, többek között a védelmi ágazatban. Az európai ipar védelmi felkészültsége kritikus mértékben függ a versenyképes piacoktól, amelyek képesek csúcstechnológiát és innovációt, valamint megfelelő és agilis termelési kapacitást biztosítani, miközben garantálják, hogy az összefonódások ne vezessenek olyan mértékű piaci erőhöz, amely valószínűleg növelné a költségeket a tagállami költségvetések számára. Az összefonódásokra vonatkozó iránymutatások folyamatban lévő felülvizsgálata során a Bizottság megfelelő súllyal fogja mérlegelni a megváltozott biztonsági és védelmi környezetet, és kikéri az érdekelt felek véleményét ezen szempontok hatékony kezelése érdekében. A Bizottság különösen az Unión belüli fokozott védelemből és biztonságból fakadó általános előnyöket fogja értékelni, amelyek hatékonyságnövekedéshez vezetnek.

Ami a **trösztellenes** szabályokat illeti, a Bizottság készen áll arra, hogy a védelmi ágazatban működő vállalatok együttműködési projektjeire vonatkozóan iránymutatást adjon az európai iparnak, különösen olyan esetekben, amikor az ilyen együttműködés a termelés fokozásához szükséges, vagy amikor az egyes vállalatok egyébként nem lennének képesek önállóan kifejleszteni vagy gyártani egy terméket. Ez igaz lehet a védelmi iparban tevékenykedő vállalatok közös nyersanyag-beszerzéseire is. Az ilyen megállapodások értékelésekor a Bizottság az így keletkező hatékonyságnövekedést is figyelembe veszi, beleértve például az ilyen együttműködés védelmi felkészültségre, a védelmi ellátási láncok rezilienciájára és a belső piacra gyakorolt pozitív hatásait.

A **jelentős állami és magánberuházások** elengedhetetlenek az ipar méretének növeléséhez, hogy elérjük a 2030-as uniós védelmi készségi célkitűzést. E törekvés részeként a tagállamok kihasználhatják a védelmi ipari kapacitások és a katonai mobilitás támogatására irányuló kohéziós finanszírozás félidős felülvizsgálata által kínált lehetőségeket⁽²³⁾. A helyreállítási és rezilienciaépítési terveikből származó forrásokat felhasználhatják nemzeti fejlesztési bankjaikba történő tőkeinjekcióra, valamint az uniós műholdas kommunikációval kapcsolatos programokhoz és az európai védelmi ipari programhoz (EDIP) való hozzájárulásra, amint azt a „NextGenerationEU – A 2026-ig tartó út”⁽²⁴⁾ című közlemény is kiemeli. Az EDIP-hez való hozzájárulások lehetővé tétele érdekében nagyon gyorsan le kell zárni a folyamatban lévő háromoldalú egyeztető üléseket, és be kell illeszteni egy felhatalmazó rendelkezést. Az uniós források védelmi

⁽²³⁾ A Bizottság javaslata az (EU) 2021/694, az (EU) 2021/695, az (EU) 2021/697, az (EU) 2021/1153, az (EU) 2023/1525 és a 2024/795 rendeletnek a ReArm Europe terv végrehajtását célzó, az uniós költségvetés védelmi vonatkozású beruházásainak ösztönzése tekintetében történő módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre (COM/2025/188 final, 2025.4.22.).

⁽²⁴⁾ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak: NextGenerationEU – A 2026-ig tartó út (2025.6.4., COM(2025) 310 final).

célú felhasználására szolgáló ilyen további lehetőségek még inkább növelik a rendelkezésre álló erőforrások mennyiségét, és ezáltal indokoltá teszik a védelmi beruházások hatékony megvalósítását gátló, szükségtelen akadályok vagy adminisztratív terhek felszámolását.

Ebben az összefüggésben először is az általános infrastruktúrába történő beruházások (mint például a vasúti alagutak kiszélesítése, illetve mobilitási folyosók létrehozása érdekében a közúti vagy vasúti hidak megerősítése) támogatására irányuló állami intézkedések nem minősülnek állami támogatásnak, mivel ezek az állami előjogok gyakorlásához kapcsolódó, közszolgálati tevékenységek. Ugyanez érvényes a tagállamok katonai erőinek feladataira is, amelyek általában szintén a közszolgálati tevékenységek körébe tartoznak. A tagállamoknak nem kell értesíteniük a Bizottságot ezekről az intézkedésekről.

Másodszor, a jelenlegi helyzetben kényszerítő uniós és nemzeti érdek fűződik a védelmi termelés felpörgetéséhez, és megfigyelhető, hogy a piaci szereplők számos objektív tényező (pl. széttagolt beszerzési piacok, a kereslet bizonytalansága az idő múlásával, a finanszírozáshoz való hozzáférés) miatt nem reagálnak kellő időben erre az igényre. Ezért a védelmi termékek és szolgáltatások előállítására irányuló termelési kapacitásokba történő beruházásokat előmozdító **állami támogatási** intézkedések sajátos esete általában úgy tekinthető, hogy az alapvető biztonsági érdekeket támogat anélkül, hogy hátrányosan befolyásolná a belső piaci versenyfeltételeket, és így az EUMSZ 346. cikkének hatálya alá tartozik. Amennyiben az EUMSZ 346. cikke alkalmazandó állami támogatási intézkedésekre, a tagállamoknak nem kell értesíteniük a Bizottságot ezekről az intézkedésekről. Az EUMSZ 346. cikke és a kapcsolódó ítélkezési gyakorlat értelmében az alapvető biztonsági érdekek védelmét szolgáló nemzeti intézkedések szükségességét és arányosságát minden egyes ilyen intézkedés esetében eseti alapon vizsgálják, figyelembe véve annak kontextusát és hatásait. Így az állami támogatási intézkedésekre vonatkozó ilyen megállapítás nem érinti annak értékelését, hogy az EUMSZ 346. cikke alkalmazható-e egyéb uniós szabályokat érintő (például a védelmi beszerzések területén végrehajtott) nemzeti intézkedésekre. A védelmi termékek egész Európára kiterjedő piacának előmozdítására irányuló szabályok javítják a védelmi termelésbe történő beruházások gazdasági feltételeit, és ezáltal megerősítik az Unió és az egyes tagállamok biztonságát. Az állami támogatásokon kívüli területeken ezért a Bizottság továbbra is szigorúan ellenőrizni fogja az EUMSZ 346. cikke szerinti eltérésre irányuló összes kérelmet.

Harmadszor, amennyiben egy bizonyos közpénzből nyújtott támogatás **állami támogatásnak** minősül, és nem tartozik az EUMSZ 346. cikkének hatálya alá, akkor a meglévő állami támogatási iránymutatások, keretrendszerek vagy az általános csoportmentességi rendelet⁽²⁵⁾ által kínált összeegyeztethetőségi lehetőségek vonatkozhatnak rá. Az ilyen támogatás – akár egyedi támogatás formájában, akár támogatási programok keretében nyújtják – közvetlenül az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja alapján is jóváhagyható. E rendelkezés értelmében a Bizottság az állami támogatásra vonatkozó szabályokkal összeegyeztethetőnek tekintheti bizonyos gazdasági tevékenységek – beleértve a védelmi termékek és szolgáltatások előállításához szükséges alapvető inputokat is – fejlesztését elősegítő támogatásokat, feltéve, hogy az nem befolyásolja olyan mértékben hátrányosan a kereskedelmi feltételeket, amely ellentétes a közös érdekekkel. A versenyre és a kereskedelemre gyakorolt pozitív és negatív hatások átfogó mérlegelésekor a Bizottság kellően figyelembe veszi az adott intézkedés

⁽²⁵⁾ A Bizottság 651/2014/EU rendelete (2014. június 17.) a Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetőségének nyilvánításáról.

hozzájárulását a 2030-as védelmi készültségi célkitűzéshez, valamint a védelmi piac sajátosságait, ahol a kereslet a tagállamoktól származik, amelyek ellenőrzik a védelmi vonatkozású termékek és technológiák beszerzését, beleértve azok kivitelét is. Az átfogó mérlegelési teszt során pozitívan figyelembe veendő elemek lehetnek például az, hogy a támogatást uniós programok keretében nyújtják⁽²⁶⁾, a beruházás hozzájárul az Unió rezilienciával kapcsolatos igényeihez, illetve a tagállamoknak szükségük van arra, hogy megvédjék saját alapvető biztonsági érdekeiket; a projekt által támogatott határokon átnyúló együttműködés (adott esetben); az interoperabilitásra és a védelmi vonatkozású termékek vagy azok inputjai ellátásának biztonságára gyakorolt pozitív hatások az Unióban⁽²⁷⁾, a harmadik országoktól való függőség csökkenése vagy a projekt hozzájárulása a kritikus védelmi képességbeli hiányosságok megszüntetéséhez, beleértve, de nem kizárólagosan a fehér könyvben és a SAFE-ben⁽²⁸⁾ meghatározott hiányosságokat.

A Bizottság prioritásként fogja kezelni a védelmi felkészültség megvalósítását célzó eseteket, függetlenül attól, hogy azokat egyedi támogatásként vagy támogatási programként jelentették be. Értékelésében biztosítja, hogy amennyiben bejelentési kötelezettség alá eső állami támogatásnak minősül, az ilyen támogatás szükséges és arányos legyen, és ne eredményezzen túlkompenzációt. A Bizottság különös figyelmet fordít majd a SAFE-nek a szóban forgó eszközben meghatározott ütemtervnek⁽²⁹⁾ megfelelő végrehajtására való tagállami előkészületek kapcsán felmerült kérdésekre vagy pontosításra irányuló kérésekre, ugyanakkor azt is értékeli, hogy a védelmi termelés felfuttatása és/vagy a védelmi iparnak a védelmi készültség 2030-ra történő elérése érdekében történő bővítése eredményez-e bizonyos korlátozásokat a védelemmel kapcsolatos ágazatokban, különösen a finanszírozáshoz való korlátozott hozzáférés miatt. Szükség esetén a Bizottság megfelelő és időszerű iránymutatást nyújt a védelmi ágazatnak közpénzből nyújtott támogatás értékeléséhez⁽³⁰⁾. Annak megértése érdekében, hogy szükség van-e ilyen iránymutatásra, és ha igen, annak milyen lehetséges alkalmazási köre van, a Bizottság a tagállamokkal (beleértve közösen az összes érintett hatóságot, pl. az állami támogatásokért, az iparért és a védelemért felelős hatóságokat) és más érdekelt felekkel folytatott folyamatos és strukturált párbeszéd révén proaktívan össze fogja gyűjteni az észrevételeket.

(26) Mint például az uniós védelmi ipari programok és kohéziós alapok.

(27) Például amikor a termékek több felhasználó igényeit ki tudják elégíteni az Unió egész területén, strukturált erőfeszítéseként valósul meg a diverzifikált kínálat biztosítása érdekében.

(28) A Tanács (EU) 2025/1106 rendelete (2025. május 27.) az Európa biztonságát az európai védelmi ipar megerősítése révén szolgáló cselekvési eszköz (SAFE) létrehozásáról (HL L, 2025/1106, 2025.5.28.).

(29) A SAFE-eszköz keretében pénzügyi támogatásban részesülni kívánó tagállamoknak 2025 júliusának végéig kell kinyilvánítaniuk érdeklődésüket. Röviddel ezután kapnak majd a Bizottságtól egy értesítést az egyes tagállamok számára rendelkezésre álló hitelösszegek átmeneti kiosztásáról. A tagállamoknak 2025 novemberének végéig kell benyújtaniuk egy pénzügyi támogatás iránti kérelmet, amelyhez csatolniuk kell az európai védelmi ipari beruházási tervüket. A Bizottsággal kötött hitelmegállapodás aláírása lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy finanszírozáshoz jussanak.

(30) Az állami támogatások összeegyeztethetőségére vonatkozó iránymutatás az igényeknek megfelelően különböző formákat ölthet, a vonatkozó precedenseket tartalmazó ismertető vagy értelmező közleménytől kezdve az önkorlátozó bizottsági iránymutatásokig vagy keretrendszerekig.

A védelmi közberuházások fokozása elengedhetetlen és sürgős, de önmagában nem elégséges. A megtakarítási és beruházási unióról szóló közlemény⁽³¹⁾ – „Az európai védelemről – Készenlét 2030” című fehér könyvvel összhangban – hangsúlyozta a magánfinanszírozások mozgósításának fontosságát a védelmi iparban, és megjegyezte, hogy határozott és sürgős fellépésre van szükség az európai védelmi technológiai és ipari bázis vállalatai számára elérhető finanszírozási lehetőségeinek jelentős növelése érdekében. Az európai vállalatok, köztük a kis- és középvállalkozások és a közepes piaci tőkeértékű vállalatok⁽³²⁾ számára jobb és rugalmasabb hozzáférést kell biztosítani a tőkéhez, beleértve a beruházások kockázatának csökkentésére szolgáló garanciaeszközöket is, hogy megoldásaikat ipari léptékűvé tegyék, és lendületet adjanak az Unió számára szükséges ipari kapacitásbővítésnek.

Az InvestEU Alap⁽³³⁾ keretében a „*stratégiai beruházásoknak*” minősített finanszírozási vagy beruházási műveletekre – beleértve a védelmi beruházási műveleteket is – sajátos támogathatósági korlátozások vonatkoznak, amelyek akadályozhatják az InvestEU Alap hatékony felhasználását az európai védelmi technológiai és ipari bázisba irányuló beruházások támogatására. A Bizottság azt javasolja, hogy a védelmi ágazatra vonatkozó támogathatósági kritériumokat igazítsák hozzá az InvestEU Alap keretében kínált pénzügyi eszközök (hitelek, hitelgaranciák és tőkefinanszírozás) sajátosságaihoz, a szükséges biztosítékok fenntartása mellett. Ez javítani és egyszerűsíteni fogja a finanszírozáshoz való hozzáférést, és lehetővé teszi az európai védelmi technológiai és ipari bázis növekedésének és fejlődésének jobb támogatását.

Bár az Unió fenntartható finanszírozási kerete⁽³⁴⁾ nem akadályozza meg a védelmi ágazat finanszírozását, mind a pénzügyi, mind pedig a védelmi ágazat számára hasznos lehet, ha a Bizottság egy iránymutatásokat tartalmazó közlemény formájában további pontosításokkal szolgál a keret alkalmazásával kapcsolatban. A befektetők jogbiztonságának garantálása érdekében a Bizottság tisztázza, hogy a Párizsi Megállapodáshoz igazodó uniós referenciamutatóra és az uniós éghajlatváltozási referenciamutatóra alapú kizárások tekintetében csak azokat a fegyvereket kell figyelembe venni, amelyeket a tagállamok többsége által aláírt, fegyverekkel kapcsolatos nemzetközi egyezmények tiltanak. Ezenkívül a Bizottság egyértelművé teszi, hogy a fenntartható jelentéstételi kötelezettségek teljes mértékben figyelembe veszik a védelmi ipar igényeit és sajátosságait, nevezetesen azáltal, hogy egyértelművé teszik, hogy a védelmi ipar más ágazatokhoz képest nagyobb valószínűséggel alkalmaz az érzékeny információk (például a beszállított nyersanyagok volumenére vonatkozó információk vagy bizonyos fenntarthatósággal kapcsolatos pénzügyi információk) visszatartására szolgáló rendelkezéseket. Indokolt esetben a fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati beszámolásról

⁽³¹⁾ A Bizottság közleménye – Megtakarítási és beruházási unió: Stratégia a polgárok vagyonának és az EU gazdasági versenyképességének növelésére (COM/2025/124 final).

⁽³²⁾ A Bizottság (EU) 2025/1099 ajánlása (2025. május 21.) a kis méretű, közepes piaci tőkeértékű vállalatok fogalommeghatározásáról (C/2025/3500). (HL L, 2025/1099).

⁽³³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/523 rendelete (2021. március 24.) az InvestEU program létrehozásáról és az (EU) 2015/1017 rendelet módosításáról PE/74/2020/REV/1: (HL L 107., 2021.3.26., 30. o.).

⁽³⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/852 rendelete (2020. június 18.) a fenntartható befektetések előmozdítását célzó keret létrehozásáról, valamint az (EU) 2019/2088 rendelet módosításáról (HL L 198., 2020.6.22., 13. o.).

szóló irányelv⁽³⁵⁾ folyamatban lévő felülvizsgálatait követően a Bizottság további kiigazításokat fog végrehajtani az európai fenntarthatósági beszámolási standardok⁽³⁶⁾ 2025-ös felülvizsgálata során. Végül pedig a fenntartható finanszírozással kapcsolatos közvéleményekről szóló rendelet⁽³⁷⁾ felülvizsgálata során a Bizottság szükség esetén pontosításokkal fog szolgálni a védelmi beruházások és az uniós fenntarthatósági keretrendszer közötti kapcsolatra vonatkozóan, a védelmi készségségi célkitűzés elérése érdekében.

Készségfejlesztés és a védelmi felkészültséghez igazított foglalkoztatási keretek biztosítása

A képességbeli hiányosságok felszámolása és a védelmi termelés fellendítése arra támaszkodik, hogy a védelmi iparban rendelkezésre állnak speciális készségektől és innovatív tehetségek az ellátási lánc minden szereplője körében, a kis- és középvállalkozásoktól kezdve a fővállalkozókig. Bár az európai védelmi ágazat szakképzett és szakosodott munkavállalókkal rendelkezik, a védelmi ipar nagyszabású kapacitásbővítéséhez az iparnak sokkal több tehetséget kell vonzania, kiképeznie, alkalmaznia, tovább- és átképeznie, valamint megtartania, a technikusoktól a mérnökökig és a speciális szakértelemmel rendelkező szakértőkig. A természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika (TTMM) területén végzetek arányának növelése e tekintetben előfeltétel. A készségek uniója⁽³⁸⁾ – beleértve az azt alátámasztó STEM (a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika) oktatási stratégiai tervet is – elősegíti a munkaerő továbbképzését és átképzését a védelmi ipar támogatása érdekében, többek között a készségfejlesztési paktum⁽³⁹⁾ megerősítése, valamint a célzott készségakadémiák felülvizsgálata és megvalósítása, továbbá a szakmai kiválósági központok támogatása révén. A Bizottság támogatni fogja további szakmai kiválósági központok működését a védelmi ipar esetében, a munkaerő mobilitását, valamint a védelmi vonatkozású oktatást, összhangban az európai védelmi ipari stratégiával⁽⁴⁰⁾, nevezetesen az európai védelmi ipari programok és az Erasmus+ által kínált lehetőségeken keresztül.

A katonai erők és a védelmi iparban dolgozók egészségére, biztonságára és munkavállalói jogaira vonatkozóan szigorú előírások biztosítása kulcsfontosságú Európa védelmi felkészültségre vonatkozó célkitűzésének teljes eléréséhez, valamint a szakképzett személyzet bevonásához és megtartásához. A katonai személyzet és a védelmi ipari dolgozók létfontosságú szerepet játszanak, amikor háború dől a határainkon, ugyanakkor

⁽³⁵⁾ COM(2025)81 final.

⁽³⁶⁾ A Bizottság (EU) 2023/2772 felhatalmazáson alapuló rendelete (2023. július 31.) a 2013/34/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a fenntarthatósági beszámolási standardok tekintetében történő kiegészítéséről (C/2023/5303, HL L 2023/2772., 2023.12.22.).

⁽³⁷⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/2088 rendelete (2019. november 27.) a pénzügyi szolgáltatási ágazatban a fenntarthatósággal kapcsolatos közvéleményekről (PE/87/2019/REV/1, HL L 317., 2019.12.9., 1. o.).

⁽³⁸⁾ A Bizottság közleménye – A készségek uniója (COM/2025/90 final, 2025.3.5.).

⁽³⁹⁾ A Bizottság közleménye – A fenntartható versenyképességre, a társadalmi méltányosságra és a rezilienciára vonatkozó európai készségfejlesztési program (COM/2020/274 final, 2020.7.1.).

⁽⁴⁰⁾ Közös közlemény – Új európai védelmi ipari stratégia: a védelmi készség elérése egy reagálóképesebb és reziliensebb európai védelmi iparral (JOIN/2024/10 final, 2024.3.5.).

a tartós európai béke megteremtésében is. A munkaidő-irányelv⁽⁴¹⁾ az Unió foglalkoztatási és szociális vívmányainak egyik sarokköve, amely a munkaidőre és a pihenőidőre vonatkozó minimumszabályok révén védi a munkavállalók egészségét és biztonságát. A jelenlegi geopolitikai környezetben a védelem terén az agilitás megvalósítása és az ipar 2030-ra történő felfutásának előmozdítása érdekében az irányelv rendelkezéseinek alkalmazásakor különös figyelmet kell fordítani a védelmi felkészültség célkitűzésére. A védelmi ágazatban az ipari termelés és a kapcsolódó szolgáltatások nyújtása tekintetében a Bizottság tisztázni kívánja, hogy az irányelvben⁽⁴²⁾ előírt eltérések fokozott tevékenységek esetén alkalmazhatók, beleértve a védelmi készültséget szolgáló tevékenységeket is, és felkéri a tagállamokat, hogy biztosítsák a jogi egyértelműséget és a jogbiztonságot az eltérések alkalmazását illetően. A katonai erőket illetően a Bíróság megerősítette, hogy az irányelv alkalmazásától el lehet tekinteni bizonyos meghatározott tevékenységek, többek között az aktív bevetések kapcsán. A meglévő rugalmassági mechanizmusok megőrzése mellett a Bizottság együttműködik a tagállamokkal és a szociális partnerekkel az irányelvnek a fegyveres erők katonai személyzetére történő alkalmazása kapcsán, beleértve azt is, hogy indokolt-e az irányelv módosítása a meglévő mentességek fokozása érdekében.

Következtetés

A fegyveres konfliktusok újból felütötték a fejüket Európában, és egyre több geostratégiai, valamint hibrid fenyegetés vesz körül bennünket. Ebben az évtizedben egy új nemzetközi rend fog kialakulni. Ha nem akarjuk egyszerűen elfogadni ennek Európára és a világra gyakorolt következményeit, akkor magunknak kell alakítanunk ezt az új rendet. Itt az ideje Európa védelmi felkészültségének fokozásának, amelyet megtépzott a védelmi képességekbe évtizedek óta tartó alulfinanszírozottsága, a jelentős képességbeli hiányosságok és a szükségtelen bürokratikus formalitások, amelyeket a tagállamoknak sürgősen kezelniük kell.

Az európai védelmi kiadásoknak a ReArm Europe terv – amelyet a tagállamok védelmi beruházásait támogató, célzott pénzügyi eszközzel kísér – keretében bejelentett, hatalmas növekedése szükségessé teszi a meglévő uniós jogszabályok felülvizsgálatát a rugalmasság növelése és a nagyobb védelmi beruházások bevonása érdekében. Egyszerűbb, gyorsabb és agilisebb. A széles körű nyilvános konzultációk eredményeire, valamint az iparági szereplőkkel és a tagállamokkal folytatott stratégiai és végrehajtásról szóló párbeszédre építve a jelen védelmi készültségi omnibusz csomag egy szemléletváltását javasol az uniós jogalkotási keretrendszerben a védelmi készültség és az agilitás elérése érdekében: a szabályozási akadályok felszámolása, a védelmi ágazatra vonatkozó sajátos szabályok és eljárások, valamint a védelmi ipart érintő, de nem kifejezetten védelmi vonatkozású uniós szabályozások egyszerűsítése és harmonizálása. Kezeli a védelmi ipar azon kihívásait, amelyek megakadályozzák, hogy az európai védelmi technológiai és ipari bázis maximális rugalmassággal tudjon reagálni az Unió jelenlegi, megnövekedett igényeire, különös tekintettel a fokozott globális feszültségekre és az Ukrajna elleni támadó háborúra.

A történelem nem bocsátja meg sem a tétozást, sem a halogatást. A küldetésünk Európa függetlensége. Jelen Európai védelmi készültségi omnibusz csomag fontos lépést jelent egy független Európa felépítése felé, amely a *Pax Europaeát* szolgálja, megerősítve Európa béke és biztonság megőrzésére való képességét, hogy jövőnk mentes legyen a

⁽⁴¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2003/88/EK irányelve (2003. november 4.) a munkaidő-szervezés egyes szempontjairól (HL L 299., 2003.11.18., 9. o.).

⁽⁴²⁾ Nevezetesen a 2003/88/EK irányelv 17. és 18. cikke.

kényszertől és az agressziótól, és a következő generációk békében és jólétben élhessék meg azt az európai álmot, amelyért alapítóink olyan keményen küzdöttek, elkerülve a háborút és az azzal járó tömeges emberáldozatokat és környezeti károkat.